

Seksualno iskorišćavanje djece na internetu: Savjeti za zaštitu djece uzrasta 4-7 godina

Provedite kvalitetno vrijeme sa vašim djetetom

Mala djeca ne bi trebala da koriste pametne telefone i druge pametne uređaje kao sredstvo za igru i zabavu. Izbjegavajte telefone i predložite igre, igračke i aktivnosti koje će zaokupiti njihovu pažnju i probuditi sva njihova čula. Nemojte djeci davati da koriste telefone kako bi bili mirni! Ako ste odlučili da dopustite korišćenje telefona, utvrdite osnovna pravila i nikada ne ostavljajte dijete samo sa uređajem povezanim na internetu. Najbolji način za ranu intervenciju je igranje sa djecom na internetu kako biste mogli da podijelite svoje vrijednosti i očekivanja. Upoznajte prijatelje sa vašim pravilima. Uvijek je bolje kada su roditelji prijatelja vašeg djeteta saglasni oko nekih osnovnih pravila.

Budite primjer

Ograničite vrijeme koje provodite koristeći pametni telefon i druge pametne uređaje kada su djeca u blizini. Cijenite privatnost svoje djece i zatražite njihovo odobrenje prije nego što ih fotografirate i podijelite sliku. Zamolite školu i druge osobe da pitaju za odobrenje prije fotografisanja i dijeljenja slika vaše djece.

Provjerite postavke za privatnost na društvenim mrežama i aplikacijama kako biste zaštitili slike i upamtite da fotografisanje vaše djece dok su gola uvijek predstavlja rizik. Ne zaboravite da ažurirate sve svoje uređaje i aplikacije, te da zatim ponovo provjerite postavke za privatnost. Pokrijte internet kamere na vašim uređajima tako da ne mogu da snimaju kada ih ne koristite. Iskoristite internet da potražite dodatne savjete o tome kako biti roditelj u digitalnom dobu!

Razgovarajte sa svojom djecom i potrudite se da ona razgovaraju sa vama

Objasnite djeci mlađoj od 8 godina da su previše mala da bi samostalno koristila pametne telefone, jer oni mogu biti opasni. Jasno utvrdite pravila, uključujući i ono da moraju uvijek da pitaju prije nego što koriste telefon.

Izgradite odnos povjerenja sa svojom djecom, kako bi vam se obratila ako im je potrebna pomoć. Ako vam kažu da su prekršila pravila ili im je neko nešto učinio, budite smireni i utješite ih. Ako djeca misle da ćete biti vrlo uznemireni, posramljeni ili tužni, manja je vjerovatnoća da će sa vama podijeliti svoje brige. Vaša djeca treba da znaju da u svakom trenutku mogu da računaju na vas.

Objasnite im da je privatnost dragocjena

Recite svojoj djeci da njihovo tijelo i slike pripadaju njima, da imaju pravo da kažu ne poljupcima, dodirima i fotografisanju. Nikada ne primoravajte djecu da pristanu na fotografisanje. Recite im da nikada ne slikaju svoje intimne djelove i da to nikada ne dopuštaju drugima da rade. Postarajte se da i oni poštuju privatnost drugih.

Recite im da ekrani mogu da ukradu slike

Recite svojoj djeci da kada se fotografišu, te slike mogu biti poslate svuda i može ih vidjeti veliki broj ljudi, čak i ljudi koje ne poznaju.

Postoje ljudi koji se ponašaju kao Mnogoja iz priče: krađu slike djece i mogu biti veoma zli. Objasnite djeci zašto pokrivete kamere na svojim uređajima.

Zbog toga je bolje da traže vašu dozvolu prije nego što puste nekoga da ih fotografiše. Možete pomoći svom djetetu da napravi spisak ljudi koji mogu da ih fotografišu. Iskoristite tu priliku da insistirate da niko ne smije da ih slika dok su goli ili dok pokazuju intimne dijelove.

Saznajte više!

Sposobnosti djece se razvijaju, a njihove potrebe i kompetencije se mijenjaju u zavisnosti od njihove zrelosti i ličnosti. Ostali parametri (kao što su ranjivosti, invaliditet ili burni događaji u njihovim životima) takođe mogu da imaju važan uticaj na otpornost djece na moguće negativne posljedice i njihovu sposobnost da razumiju i izbjegnu rizik.

U Savjetu Evrope radimo sa vladama, organizacijama i kompanijama kako bi se maksimalno iskoristile prednosti IKT za djecu i umanjio rizik tih tehnologija, a djeca osnažila i zaštitila.

Za djecu i adolescente

Pravilo o donjem rublju – Kiko i Ruka

Video i brošura „Kaži nekome kome vjeruješ”

Video i knjižica „Dakle, to je seksualno zlostavljanje?”

Letak „Saznajte koja su vaša prava u digitalnom svijetu”

Za odrasle

„Biti roditelj u digitalnom dobu - pozitivne roditeljske strategije za različite scenarije”

„Biti roditelj u digitalnom dobu”- Smjernice za roditelje za zaštitu djece na internetu od seksualnog iskorišćavanja i seksualnog zlostavljanja

„Zaštita djece na internetu: 6 kratkih video zapisa Elizabete Milovidov”

„Dva klika naprijed, jedan klik nazad: izvještaj o djeci sa invaliditetom u digitalnom okruženju”

„Priručnik za pismenost na internetu”

